

Innspill til revisjon av Nasjonal bibliotekstrategi 2020-2023

Fra: Fylkesbiblioteksjefskollegiet, februar 2023

Nasjonalbiblioteket har fått i oppdrag av departementet å revidere Nasjonal bibliotekstrategi, med frist 19. april 2023. En del av oppdraget handler om å forvalte 5 millioner til leselyst og litteraturformidling i hele landet. Dette innspillsnotatet er skrevet av alle fylkesbibliotekene sammen. Innlandet, Agder og Finnmark har i tillegg hentet inn innspill fra sine biblioteksjefer.

5 millioner til leselysttiltak og litteraturformidling – hvordan kan de brukes best mulig?

Fylkesbibliotekene ønsker at disse midlene tildeles større prosjekter, regionale eller nasjonale, som er utjevneende og når ut til alle. Vi ønsker *ikke* at disse midlene skal gå til mange små tiltak ute i bibliotekene, for eksempel ved å øke potten for aktiv formidling.

Generelle innspill:

- Midlene bør brukes regionalt og nasjonalt slik at vi kan få effekt for hele landet. Satsninga på Sommerles er et godt eksempel på et nasjonalt tiltak som har effekt for hele landet. Det samme er nasjonale kompetansetiltak som lesersørvis, kulturfondstafetten og shared reading.
- Man bør bruke tid på å drøfte målgruppe for leselysttiltakene. Bør det gå på alder? Bør det gå på leseferdighet?

Forslag til nye tiltak er satt opp i prioritert rekkefølge i listen nedenfor. Alle fylkene stiller seg bak forslagene, men det foreligger dissens på prioriteringen. Innlandet, Troms Nordland og Viken ønsker at tiltak 3 til 5 i listen prioriteres over tiltak 1 i denne runden, og at vi heller får en egen og større satsing på digital formidlingsløsning.

	Tiltak	Beskrivelse
1	Utvikling av en felles digital formidlingsløsning for folkebibliotek	<p>En felles digital formidlingsløsning for folkebibliotekene vil støtte litteraturformidling og øke leselysten i hele landet. Dette vil gi muligheten til å forbedre formidlingen av både de fysiske og digitale samlingene til bibliotekene i Norge, samt de fysiske og digitale arrangementene som foregår på bibliotekene, på ett sted. Bedre digital formidling er en forutsetning for at bibliotekene skal nå ungdom og unge voksne.</p> <p>Målet må være å både utvikle produktet og kjøpe det juridiske eierskapet til produktet. Da vil man selv kunne styre videre utvikling, og man kan redusere driftskostnadene til en kost-pris pluss påslag i eksternt driftsmiljø. Med en slik løsning kan driftsutgiftene til det enkelte bibliotek bli både overkommelige og forutsigbare, slik at det ikke er behov for å innhente ytterligere driftsmidler.</p> <p>Eierskap og videreutvikling av løsningen vil måtte tas hånd om og finansieres sentralt.</p> <p>Forslag til framdrift</p> <p>Forprosjekt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opprette en styringsgruppe med representanter fra både fylkesbibliotekene og storbybibliotekene. • Arbeidet bør bygge på erfaringer fra tidligere prosjekt: Webløft (2015-2017), Deichmans formidlingsløsning og anskaffelsesprosessen 2022 og Rogaland fylkeskommunes arbeid med en regional formidlingsløsning (2023) • Definere en felles kravspesifikasjon for en nasjonal løsning. • Utarbeide en anbefaling for eierskap, forvaltning og finansiering av løsningen. <p>Prosjekt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kjøpe en anskaffelse basert på kravspesifikasjonen. • Valgt leverandør utvikler og setter løsningen i drift. • Norske folkebibliotek kjøper løsningen som et ferdig utarbeidet produkt <p>Kostnad: 10 – 50 millioner (usikkert). Rogaland fylkeskommune kjører en regional anbudsprosess denne våren som vil kunne gi et realistisk anslag når den er i havn (juni 2023).</p>

2	Nasjonal nettstad for formidling av barnelitteratur	Inspirasjon: Buggi.dk . Må samordnes mot etablerte tjenester som forrigebok.no Dette tiltaket bør sees i sammenheng med felles formidlingsløsning for folkebibliotek
3	Tidlig innsats – barnehage og bibliotek	<p>På s. 18 i strategien står det om barnehage og bibliotek – tidlig innsats. Vi mener dette bør være et satsingsområde for bibliotekene framover. Forsking viser at foreldre leser mindre for barna sine enn før. Gode leseopplevelser tidlig i livet kan legge et godt grunnlag for lese lyst og lesekompetanse senere i livet.</p> <p>Vi trenger lærere og barnehagelærere som forstår behovet for å gjøre bruk av litteratur. Forankring av dette arbeidet er viktig! Det trengs initiativ på nasjonalt nivå for å forankre forståelsen i utdanningsløpene for lærere og barnehagelærere.</p> <p>Forslag til tiltak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Videreutvikle turneen Boklek for alle skolestartere (samarbeid med Norsk Litteraturfestival) til et nasjonalt lese lysttiltak. www.boklek.no • Barseltreff/språkstimulering/tidlig innsats mot foreldre, som nasjonal satsing. Loga Munnje – samisk lese kampanje: https://sametinget.no/sametingets-bibliotek/les-for-meg-sprak-fra-forste-stund/ • READ Norge – et nasjonalt lesetiltak etter modell av READ Agder Felles innsats for lesing og lese glede.
4	Formidling i skolen	<p>Forslag til tiltak</p> <ul style="list-style-type: none"> • Styrke skolebibliotek og samarbeid bibliotek/skole i kommunene. • Videreutvikle/utvide nasjonalt kick off for Sommerles.
5	Strategisk lese lystråd	Etablere eit råd som skal samordne innsats og utvikle tiltak for lese lyst nasjonalt. Heilskapleg tenking i eit livslangt perspektiv. Samordning på tvers av sektorar, nivå og profesjonar.

6	Litterære pusterom /shared reading	<p>En nasjonal satsing for å etablere litterære pusterom etter shared reading-metoden som et tilbud i hele landet.</p> <p>Trøndelag, Møre og Romsdal og Rogaland har de siste årene etablert denne metoden med prosjektstøtte fra Sparebankstiftelsen, og erfaringene fra disse prosjektene kan videreføres i hele landet.</p> <p>Shared reading er en av de viktigste metodene vi har for formidling av dybdelesing til nye lesere, og er en metode som har vist seg å fungere på mange ulike arenaer og med ulike målgrupper. Deltakerne i en lesegruppe hjelper hverandre med å gå inn i teksten og bli der. Leselederen velger ofte tekster som både krever og tåler at man blir i teksten og undersøker den sammen. Leselederen er trent i å velge tekster som skaper undring og tekster der meningen ikke ligger tydelig oppe i dagen.</p> <p>Shared reading er en motkraft mot det som truer lesingens status i folks liv. Gjennom å hjelpe oss til å bli i teksten og dvele med opplevelsen utfordrer den behovet for å holde hjernen overstimulert med informasjon fra flere kanaler samtidig. Behovet for kontinuerlig og skiftende stimuli truer vår evne til å lese lange tekster. I shared reading leser man riktig nok korte tekster, men deltakerne erfarer det meningsfulle i å bli værende i en tekst og gå i dybden.</p> <p>Samtalene i shared reading kretser rundt hvilken opplevelse teksten gir deltakerne, hvilke følelser, tanker og minner den vekker. Det dreier seg aldri om litterære virkemidler og en mulig riktig tolkning, men om den subjektive leseopplevelsen. Shared reading viser oss litteraturens potensiale til å bety noe for oss i våre liv. Norskundervisningens litterære analyse evner ikke å gjøre det samme. Gjennom shared reading i skolen kan man gi elevene en subjektiv erfaring med virkningen tekstene har på leseren, snarere enn på virkemidlene som sådan, og således skape leseglede.</p> <p>Bibliotekansatte som jobber med shared reading erfarer ofte at tekstvalget åpner opp nye forfatterskap for deltakerne. Deltakerne blir introdusert for litteratur de fra før av ikke kjente til, og det er vanlig at de låner med seg hjem bøker av forfatterne de har blitt introdusert for. Shared reading er derfor ikke litteraturformidling kun gjennom den lesingen som skjer der og da, men også gjennom å generere utlån fra bibliotekets samling.</p> <p>Kostnad: kursing av bibliotekansatte (ca 7000,- per deltaker for et 3-dagers kurs) og frikjøp av bibliotekansatte til å etablere lesegrupper (1 dagsverk per gjennomført samling).</p>
---	------------------------------------	--

Tiltak i Nasjonal bibliotekstrategi 2020 -2023 – formidling

I strategien er formidling knyttet tett til formidling av bøker og spesielt skjønnlitteratur, men bibliotekenes samfunnsoppdrag favner mye videre. Den praktiske bibliotekhverdagen er, som livet for øvrig, sterkt preget av digitalisering. For å rekruttere nye lesere, spesielt unge lesere, må bibliotekene bli mer synlige på digitale arenaer. I den andre enden har vi innbyggere, ofte eldre, med lav digital kompetanse som oppsøker bibliotekene for å få elementær datahjelp.

Forslag til nye tiltak:

- Utvikle flere og bedre digitale tjenester via folkebibliotek, for å nå flere i befolkningen som ønsker å være hybride bibliotekbrukere eller rent digitale brukere.
- Utvikle en standard / bestep praksis / utdanningsløp for ansatte som arbeider med digital veiledning i bibliotek.

	Tiltak	Beskrivelse
1	Nasjonalbiblioteket skal årlig lyse ut midler til aktiv formidling, slik at folkebibliotek og fylkesbibliotek i hele landet kan skape gode tiltak for å styrke lesingen og øke utlånet av fysisk og digitalt materiale fra samlingene.	Dersom tippemidlene skal spres ut på mange små prosjekt slik som i dag, så bør utlysningen tilpasses de små bibliotekene i enda større grad. I mange distriktskommuner finnes det ikke vikar som kan settes inn når bibliotekaren «frikjøpes». Disse bibliotekene trenger fortsatt støtte for å komme i gang med arrangementsvirksomhet og innleide formidlere. Søknadskriteriene bør justeres slik at det blir mulig for flere bibliotek å søke. Flere fylker har ingen bibliotek som defineres som storbybibliotek.

2	Nasjonalbiblioteket skal sette i gang prosjekter knyttet til oppsøkende bibliotekvirksomhet for å nå frem til nye brukergrupper/lesere, blant annet i skolen.	<p>Økt fokus på barn i førskolealder (tidlig innsats i barnehagene), samt de mest sårbare eldre (bl.a. eldre); de målgruppene som ikke har mulighet til å gjøre aktive valg selv. Det er et poeng å nå barna allerede i barnehagealder, både de som går i barnehage og de som ikke gjør det. Inspirasjon: https://www.bokstart.se/ombokstart/bokstart-i-sverige/.</p> <p>For å nå fram med oppsøkende bibliotekvirksomhet i skolen, er det nødvendig å forstå skolens mandat. Prosjektene må være faglig og pedagogisk relevante, og bør drar nytte av allerede eksisterende strukturer og tiltak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan kan man bygge videre på <i>Sommerles</i> og andre eksisterende tiltak rettet mot skole, barnehage eller foreldre? • Hvordan kan nasjonale tiltak kobles på eksisterende lokale samarbeid og avtaler mellom bibliotek og skole? • Hvordan kan man nå ut til skoler i hele landet? <p><i>Se også forslag til hvordan de 5 leselyst-millionene kan brukes</i></p>
3	Nasjonalbiblioteket vil støtte tiltak som utvikler metoder for digital formidling.	<i>Se forslag til hvordan de 5 leselyst-millionene kan brukes</i>
4	Nasjonalbiblioteket skal opprette et nettsted for formidling av Nasjonalbibliotekets samling til elever i ungdomsskolen.	Hvordan formidles informasjon om dette nettstedet til skoler og elever? Er disse tiltakene tilstrekkelig forankret i skoleverket/hos Udir? Har folkebibliotekene noen rolle i dette?
5	Nasjonalbiblioteket skal utvikle nettsider for Kartsenteret som også vil inneholde opplegg skoler kan bruke i undervisning.	Samme som ovenfor
6	Nasjonalbiblioteket skal formidle egne arrangement gjennom en strømmetjeneste, og åpne for arrangement fra andre bibliotek etter en redaksjonell vurdering	<p>Det er veldig bra at dette tilbud er tilgjengelig for alle i hele landet.</p> <p>Ny utfordring: hvordan forbedre digitale arrangementer, og fremme dialog mellom avsender ett sted og tilhørere ett annet sted.</p> <p>Når det gjelder strømming av kurs og seminarer for bibliotekansatte, så bør det kommuniseres tydeligere i invitasjon/påmeldingsskjema at arrangementet er tilgjengelig digitalt.</p> <p>Biblioteklederkonferansen bør strømmes</p>

Tiltak i Nasjonal bibliotekstrategi 2020-2023 - samarbeid og utvikling

Strategien inneholder mange gode tiltak for samarbeid og utvikling, men vi savner tiltak knyttet til samarbeid på tvers av forvaltningsnivåene.

Forslag til nye tiltak:

- Etablere gode modeller for samarbeid mellom forvaltningsnivåer i biblioteksektoren, spesielt innenfor det digitale området, til beste for innbyggerne.
- Etablere gode modeller for samarbeid på tvers av fagområder og sektorer, spesielt innenfor det digitale området, til beste for innbyggerne. Et eksempel kan være tettere samarbeid mellom folkebibliotek og UH-bibliotek om innkjøp og tilgjengeliggjøring av digitale ressurser.

	Tiltak	Beskrivelse
1	Nasjonalbiblioteket vil lyse ut prosjekt- og utviklingsmidler for å stimulere til: Nye måter å samarbeide på Økt samarbeid mellom folkebibliotek og bibliotek i høyere utdanning om formidling Eksperimenter med ulike modeller for drift og samarbeid om bibliotek og bibliotekstjenester med særlig vekt på nye fylker og sammenslåtte kommuner Nye samarbeidsformer mellom skolebibliotek og folkebibliotek	Større deler av potten bør settes av til store prosjekter med nasjonal verdi. Vektlegging av nye samarbeidsformer mellom skolebibliotek og folkebibliotek er bra. Det er imidlertid en utfordring at skolebibliotekarenes rammebetingelser varierer så mye, og at bare ressurssterke skolebibliotek har mulighet til å inngå i slike samarbeid. For å begrense denne skjevfordelingen og få større effekt av tiltakene, bør vi i større grad satse på prosjekter som bygger på eksisterende tiltak og strukturer. En annen måte å jevne ut forskjellene mellom små og store kommuner, er å vektlegge regional og lokal nyhetsverdi framfor nasjonal nyhetsverdi. Ikke nødvendigvis knytte utviklingsmidlene så sterkt opp mot nye kommuner og fylkeskommuner, men i større grad mot nye samarbeidsmåter og nye samarbeidspartnere. Bærekraft som tilskuddskriterium er bra. Se eget avsnitt om bærekraft nedenfor.
2	Utdanningsdirektoratet lyser ut tilskudd til skolebibliotek, og satsingsperioden utvides med to år; fra 2021 til 2023.	Dette tilskuddet har hatt svært god effekt på utviklingen av skolebibliotek i flere kommuner, og bør videreføres. Det mangler en tilsvarende ordning for vgs-bibliotekene.

3	Utdanningsdirektoratets og Nasjonalbibliotekets tilskudds-/prosjektmidler skal sees i sammenheng.	Dette er en svært god tanke. Vi ønsker oss et meir systematisk og formalisert samarbeid mellom Udir og NB, for ytterligere styrking av skolebibliotek og satsing på lesing (leselyst).
4	Det settes av midler til vedlikehold, oppdatering og drift av Språkløyper i en tidsbegrenset periode.	<p>Vi trenger mer kunnskap om effekten av Språkløypene.</p> <p>Det hadde vært nyttig med en ressurs som støttet tversektorielt arbeid med leselyst, men vi er usikre på om Språkløyper fungerer på den måten. De fleste av modulene på Språkløyper forutsetter samlinger og/eller samarbeid i personalgrupper - først og fremst i skoler og i barnehager. Usikkert om - og i så fall hvordan - dette er tenkt brukt inn mot bibliotek. Språkløyper handler mindre om leselyst enn om ferdighetsperspektivet (lese- og skriveferdigheter slik det også er nevnt i beskrivelsen av målet med Språkløyper).</p> <p>For en del lærere er dette antageligvis en ressurs som er forbundet med tidligere læreplaner - Kunnskapsløftet K06 - og mange lærere vil nok tenke at ressursen ikke er like relevant for den nye læreplanen ("Fagfornyelsen"). En evaluering foretatt av NIFU i 2021 antydte også noen svakheter ved satsningen: https://www.nifu.no/publications/1849716/</p>
5	Ansvaret for å hente inn statistikk om skolebibliotek skal overføres fra Nasjonalbiblioteket til Utdanningsdirektoratet.	Overføringen av ansvaret for skolebibliotekstatistikken har ikke vært vellykket så langt, og det er uklart hvordan Utdanningsdirektoratet tenker å håndtere dette. Den rapporteringen som Udir krever av grunnskolene i GSI (grunnskolens informasjonssystem) omfatter verken utlån eller tilvekst i skolebibliotek, de to mest alminnelige variablene for å sammenligne og vurdere bibliotektilbud. Videregående skoler har per i dag ingen mulighet for å rapportere på sine bibliotektilbud nasjonalt. I praksis er det ikke lenger mulig for oss å si noe kvantitativt om det totale bibliotektilbudet til barn og unge.
6	Nasjonalbiblioteket vil ta initiativ til en evaluering av hvilken effekt utviklingsmidlene har hatt for bibliotek i høyere utdanning.	Vi ønsker oss også en evaluering av hvilken effekt utviklingsmidlene har hatt på folkebiblioteka, hvordan nye samarbeidsformer mellom bibliotek fungerer og om tildelingskriteriene er hensiktsmessige

Tiltak i Nasjonal bibliotekstrategi 2020-2023 - infrastruktur

"En viktig del av NBs oppgaver er ansvar for utvikling og drift av fellestjenester og infrastruktur for alle bibliotek. Dette gjelder både fysisk og digital infrastruktur. En godt utbygd infrastruktur bidrar til utvikling av gode folkebibliotekstjenester, både ved å legge til rette for folkebibliotekenes egen utvikling av lokale tjenester og ved å avlaste hvert folkebibliotek for oppgaver som bedre kan løses nasjonalt." (Nasjonal Bibliotekstrategi, s. 15)

Bibliotekstrategien inneholder mange gode og viktige tiltak for å etablere en bærekraftig digital infrastruktur for norske folkebibliotek. Det er likevel en vei å gå før vi har helhetlige og sømløse digitale løsninger for innbyggere og bibliotekansatte.

	Tiltak	Beskrivelse
1	Nasjonalbiblioteket skal i hele strategiperioden arbeide for å øke omfanget av digitalt materiale som bibliotekene har tilgang til.	<p>Det er bra at Nasjonalbiblioteket arbeider videre med å øke omfanget av digitalt materiale som bibliotekene har tilgang til.</p> <p>Den største utfordringen for bred og allmenn tilgang til digitalt materiale i folkebibliotekene er økonomi. Prisen på digitale lydbøker, artikler i vitenskapelige databaser og digitale filmtjenester overstiger de kommunale bokbudsjettene.</p> <p>Det nyopprettede nasjonale konsortiet Bibliotek24 er etablert med tanke på et likere digitalt bibliotektilbud uavhengig av hvor i landet du bor. Allerede etter få måneders drift viser det seg at biblioteksektoren som helhet har mye å vinne på å samordne innkjøp av digitale innholdstjenester, og vi ser allerede en utjevning i tilbudet ved at innbyggere i hele landet via sine lokale folkebibliotek har tilgang til avistjenesten Pressreader i 2023. Dette samarbeidet er imidlertid økonomisk og organisatorisk sårbart, og det blir enda tydeligere enn før hvor stort gapet mellom små og store bibliotek er.</p> <p>På lang sikt er kanskje tilgangen til forskningsbasert og kvalitetssikret kunnskap det viktigste folkebibliotekene kan bidra med i sine lokalsamfunn, men på kort sikt er tilgangen til digitale lydbøker og gratis journalistikk presserende og etterspurt av lånerne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bedre vilkår for digitale lydbøker i bibliotek. Det videre arbeidet med modeller for e-utlån må sees i sammenheng med Bokloven, og det må det klargjøres hvem som skal være bibliotekenes forhandlingspartnere.

		<ul style="list-style-type: none"> • Bedre, mer forutsigbar tilgang til aviser og tidsskrifter i alle folkebibliotek, det ytringfrihetskommisjonen kaller «gratis journalistikk i bibliotekene»
2	Nasjonalbiblioteket skal forhandle med Kopinor om en utvidelse av Bokhylla-avtalen.	Tiltaket bør videreføres, dette er en viktig ressurs for bibliotekene.
3	Norsk filminstitutt skal evaluere og videreutvikle innkjøpsordningen for dataspill	Det er administrativt krevende for det enkelte bibliotek å forhandle innkjøp av dataspill, og vi støtter at man fortsetter med tiltaket som går ut på at Norsk filminstitutt skal evaluere og videreutvikle innkjøpsordningen for dataspill. Hva er status dette tiltaket? Norsk kulturråd skal etablere et pilotprosjekt for skolebibliotek i innkjøpsordningene. Dette er et tiltak vi håper det arbeides med videre, det bør være en fast ordning for å styrke skolebibliotekene.
4	Nasjonalbiblioteket skal synliggjøre Det flerspråklige biblioteks generelle tilbud overfor skolebibliotekene.	Det flerspråklige bibliotek er en uvurderlig ressurs for bibliotekene, og bør styrkes generelt
5	Nasjonalbiblioteket skal tilby en dokumentert maskinleselig tilgang til sin åpent tilgjengelige digitale samling.	Det er flere av tiltakene som er viktige som elementer inn i den likeverdige digitale tilgangen for innbyggere i Norge. Dette handler også om at NB må kunne synliggjøre hvordan de tekniske løsningene kan tas i bruk av bibliotek i hele Norge. Det må finnes en form for deling som gir mening for alle i biblioteklandskapet. Verdikjeden for alle tekniske tiltak er utydelig og bør tydeliggjøres. Dette gjelder flere av tiltakene. Dette tiltaket bør ha høy prioritet
6	Norsk kulturråd skal etablere et pilotprosjekt for skolebibliotek i innkjøpsordningene.	
7	Nasjonalbiblioteket skal, i samarbeid med Unit og høyere utdanningsinstitusjonene,	Dette tiltaket bør ha høy prioritet

	bidra til å sikre tilgang til de store trykte utenlandske tidsskriftsamlingene som finnes i norske bibliotek i høyere utdanning.	
8	Nasjonalbiblioteket skal, i samarbeid med Unit og høyere utdanningsinstitusjonene, sikre bevaring og tilgang til dokument og metadata som inngår i Nasjonalt vitenarkiv.	Samarbeid med og forholdet til UH-sektoren bør bevares, men også videreutvikles. Forventningene til partene i samarbeidet bør økes. Det bør letes etter flere og bedre måter å samhandle mellom fag- og folkebibliotek, for eksempel i lånesamarbeidet. Jamfør rapport fra UH-bibliotekene i 2021: https://innsyn.acosky.no/uhr/wfdocument.ashx?journalpostid=2021001051&dokid=46662&versjon=1&variant=A& Dette tiltaket bør ha høy prioritet
9	Nasjonalbiblioteket skal i samarbeid med Unit etablere en nasjonal metadatabrønn som sikrer én autorisert kilde til metadata for norske bibliotek, og som muliggjør gjenbruk av metadata både mellom bibliotekene og mellom bibliotekene og andre aktører.	En nasjonal metadatabrønn er hjørnesteinen for å utvikle en funksjonell digital infrastruktur for folke- og skolebibliotek. Fram til metadatabrønnen er på plass, vil vi få begrenset effekt av andre utviklingstiltak knyttet til digitale formidlingsløsninger og effektivisering av digitale bibliotekstjenester. Dette tiltaket bør ha ekstra høy prioritet
10	Nasjonalbiblioteket skal i samarbeid med Unit bidra til at Felles autoritetsregister blir implementert i de ulike biblioteksystemene i Norge, og utvides til å inkludere flere autoritetstyper.	Dette tiltaket bør ha høy prioritet
11	Nasjonalbiblioteket skal videreutvikle Nasjonalt lånekort.	Bibliotekortet og nasjonalt lånerregister er en annen hjørnestein i den digitale infrastrukturen for bibliotek. Det at vi nå får på plass singel sign-on og kobling mot folkeregisteret letter arbeidet med blant annet formidling av felles digitalt innhold (Bibliotek24) og åpner opp for nye samarbeidsløsninger og bedre bibliotekstjenester.

		Dette tiltaket bør ha ekstra høy prioritet
12	Nasjonalbiblioteket skal i samarbeid med fylkeskommunene arrangere seminarer og konferanser som gir kunnskap om og opplæring i bruken av nasjonale bibliotek tjenester.	Fylkesbibliotekene ønsker å samarbeide med NB om å finne en god form for kontinuerlig opplæring av bibliotekansatte i bruk av nasjonale bibliotek tjenester
13	Nasjonalbiblioteket vil styrke bibliotekutvikling.no som en faglig ressurs for bibliotekansatte	<p>Bibliotekutvikling.no er i ferd med å bli en god faglig ressurs for bibliotekansatte, men dette er et arbeid som må styrkes.</p> <p>Nettkursene, kalenderen og prosjektbanken på Bibliotekutvikling.no har blitt viktige faglige ressurser, og nettstedet oppdateres jevnlig med interessante artikler. Det er en stor fordel at vi kan finne så mye relevant informasjon på ett sted. Det er potensiale for å videreutvikle funksjonalitet på bibliotekutvikling.no for bedre tilrettelegging for læring.</p> <p>Muligheten for å opprette prosjektnettsider innenfor rammene av bibliotekutvikling.no er en svært god støtte for samarbeidsprosjekter.</p> <p>Forumene/gruppene fungerer ikke godt, og må enten videreutvikles eller erstattes av andre løsninger. I dag finnes det flere bibliotekfaglige fora på Facebook og mange fylkesbibliotek bruker Teams som en kanal til informasjonsutveksling med folkebibliotek i regionen og Bibliotek. E-postlisten biblioteknorge@kunnskapsallmenningen.no er fortsatt den mest effektive kanalen for å nå bredt og raskt ut med informasjon. Ingen av de eksisterende foraene egner seg for brede, gode debatter.</p> <p>Til inspirasjon: digiteket.se</p>

Bærekraft i Nasjonal bibliotekstrategi 2019-2023

Kommentar til bærekraftsatsinga i nasjonal bibliotekstrategi

Fra s 17: «Bibliotekenes arbeid er synlig i alle hovedmålene, særlig når det gjelder offentlig tilgang til informasjon, tilgang til teknologi og livslang læring.»

For å støtte opp under dette er det viktig at den overordnede satsningen blir mer enn fagre ord og at det jobbes målrettet med tiltak som bidrar til oppfylning av disse. Praktiske tiltak sikrer samarbeid gjennom gode tekniske løsninger som bidrar til en enklere arbeidshverdag i bibliotekene. Bra å rette tildeling av utviklingsmidler mot prosjekter som jobber for tilgang til informasjon, økt lesekompetanse, kritisk tenkning, mangfold og inkludering. Kompetanseheving, samarbeid og folkeopplysning er del av arbeidet for økt sosial bærekraft. Fortsatt tilrettelegging for demokratiutvikling gjennom støtte til samtale og debatt er viktig ([se konkrete innspill og gode ideer her](#) Biblioteket tar saka, desember 2020 og «[Det norske debattbiblioteket ...](#)» Ericson, BiS nettutgave nov. 2022).

På side 17 står det: «Dessuten bør alle offentlige bibliotek utarbeide klimaregnskap og gjennomføre utslippsreducerende tiltak. Bibliotekene bør stå frem som bærekraftige organisasjoner i valg av løsninger for blant annet avfallshåndtering, engangsplast og klimaeffektive bygningsløsninger.»

Det er bra at prosjekt- og utviklingsmidlene er koblet mot FNs bærekraftsmål som et innsatsområde. Dette bør bevares og gjerne videreutvikles utover klima og miljø innsatsen som er nevnt over. I neste utlysingsrunde kan det gjerne oppfordres til oppfølging og videreutvikling av tidligere prosjekter med innsatsområde bærekraft. Samt videre satsning på mål som støtter opp under sosial og økonomisk bærekraft. Utvikling av gode tjenester til innbyggere og kunnskapsheving gjennom digital veiledning kan rekruttere nye brukere og bidra til folkeopplysning og danning.

Videre satsing på infrastrukturtiltakene, merket som viktige i avsnittene over, vil bidra til at bibliotekansatte kan jobbe mer effektivt med rutineoppgaver. Dette vil styrke deres mulighet til å arbeide med sosial bærekraft. Bibliotekbrukere som får veiledning og tilgang til nettressurser og kunnskap lokalt vil kunne slippe å reise langt og derved bidra til mindre miljøbelastning. Støtte til og oppfølging av Bibliotek24 bør opprettholdes. Arbeidet med biblioteksøk, nasjonalt lånekort, felles metadatabrønn og velfungerende fjernlånsløsninger bør fortsette. Det er av stor klima- og miljømessig betydning at NB bidrar til god infrastruktur for fjernlånet med kortere reiseveier for bibliotekmateriell og redusert transportbehov. Arbeidet med utvikling av gode digitale løsninger for samarbeid mellom bibliotekene bør bevares. En videreutvikling av samarbeidsløsningene som ligger i bibliotekutvikling.no og forum er nødvendig for å sikre aktiv bruk og reell samhandling mellom bibliotekene.